

POSTANOWIENIE

Dnia 7 lipca 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Błaszczyk

w sprawie **M. C.**

oskarżonej z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 297 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 7 lipca 2026 r.,

skargi obrońcy oskarżonej

na wyrok Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim

z dnia 12 lutego 2026 r., sygn. akt IV Ka 559/25

uchylający wyrok Sądu Rejonowego w Międzyrzeczu

z dnia 30 czerwca 2025 r., sygn. akt II K 9/24,

i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania,

na podstawie art. 539e § 2 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

1. oddalić skargę;

**2. obciążyć oskarżonego kosztami postępowania
skargowego.**

UZASADNIENIE

M. C. została oskarżona o popełnienie 23 czynów z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 297 § 1 k.k.

Wyrokiem z dnia 30 czerwca 2025 r., sygn. akt II K 9/24. Sąd Rejonowy w Międzyrzeczu po rozpoznaniu sprawy w/w, wydał wyrok uniewinniający uznając, iż

działania M. C. nie wyczerpywały ustawowych znamion zarzuconych jej w akcie oskarżenia przestępstw.

Po rozpoznaniu apelacji wniesionej przez prokuratora na niekorzyść co do całości wyroku uniewinniającego oskarżoną od popełnienia wszystkich zarzucanych jej czynów przestępczych Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim wyrokiem z dnia 12 lutego 2026 r., sygn. akt IV Ka 559/25, uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu w Międzyrzeczu do ponownego rozpoznania.

Skargę na wyrok Sądu odwoławczego wniósł obrońca oskarżonej zarzucając:

1. rażące naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 437 § 2 zd. drugie k.p.k. w zw. z art. 437 § 1 k.p.k. w zw. z art. 454 § 1 k.p.k., mające istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, polegające na uchyleniu wyroku uniewinniającego Sądu Rejonowego w Międzyrzeczu z dnia 10 czerwca 2025 roku, sygn. akt II K 9/24, i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania, pomimo iż w realiach sprawy nie zachodziła rzeczywista, konkretna i wykazana w uzasadnieniu konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości, a spór sprowadzał się w istocie do odmiennej oceny prawnej i odmiennej interpretacji tego samego, kompletnego materiału dowodowego, w szczególności zaś do przyjęcia przez Sąd Odwoławczy własnej koncepcji dopuszczalności przypisania oskarżonej współsprawstwa wszystkich czynów z art. 297 § 1 k.k., podczas gdy rozstrzygnięcie kasatoryjne nie może zastępować orzeczenia reformatoryjnego, ani też służyć obejściu wynikającego z art. 454 § 1 k.p.k. zakazu skazania w postępowaniu odwoławczym oskarżonej uprzednio uniewinnionej w pierwszej instancji;
2. rażące naruszenie przepisu postępowania, tj. art. 437 § 2 zd. drugie k.p.k., mające istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, polegające na wydaniu orzeczenia kasatoryjnego o motywach i zapatrywaniach prawnych, które w realiach niniejszej sprawy w sposób niedopuszczalny przesądzają wynik ponownego rozpoznania, albowiem Sąd II instancji nie ograniczył się do wskazania takich uchybień, które miałyby uzasadniać ponowienie przewodu sądowego, lecz kategorycznie uznał zarzuty oskarżyciela publicznego za

zasadne, przyjmując zarazem, że zachodziły przesłanki do przypisania oskarżonej współsprawstwa wszystkich zarzucanych jej czynów, a nadto wywiódł, iż Sąd I instancji mógł dokonać takich właśnie ustaleń, przez co instancyjna kontrola legalności i trafności zaskarżonego wyroku została „zastąpiona” merytorycznym przesądzeniem winy oskarżonej oraz kierunkiem przyszłego rozstrzygnięcia, co pozostaje nie do pogodzenia z wyjątkowym charakterem rozstrzygnięcia przewidzianego w art. 437 § 2 k.p.k.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi odwoławczemu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga nie zasługiwała na uwzględnienie, bowiem wbrew twierdzeniu jej autora, Sąd odwoławczy, wydając wyrok kasatoryjny, nie naruszył art. 437 § 2 k.p.k. (w zw. z art. 454 § 1 k.p.k.).

Zgodnie z treścią pierwszego z tych przepisów uchylenie orzeczenia sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania może nastąpić wyłącznie w wypadkach wskazanych w przepisach art. 439 § 1 k.p.k. i art. 454 k.p.k. lub jeżeli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości. W konsekwencji ramy postępowania skargowego są nader wąsko zakreślone, czego autor przedmiotowej skargi zdaje się nie dostrzegać. Jedynym zadaniem Sądu Najwyższego rozpoznającego skargę na wyrok kasatoryjny sądu odwoławczego jest zbadanie - stosownie do podanej przyczyny wydania takiego wyroku - czy zachodzi tzw. bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 k.p.k., czy sąd odwoławczy uchylił wyrok, mimo braku określonej w art. 454 § 1 k.p.k. przeszkody do wydania wyroku zmieniającego, względnie czy jest konieczne przeprowadzenie w całości przewodu sądowego (art. 437 § 2 *in fine* k.p.k.). Jeżeli jako przyczynę wydania wyroku kasatoryjnego wskazano niedopuszczalność skazania oskarżonego przez sąd odwoławczy (przeszkoda określona w art. 454 k.p.k.), Sąd Najwyższy bada, czy zarazem w sposób stanowczy stwierdzono, że zebrany w sprawie materiał dowodowy uzasadnia skazanie, albowiem w przeciwnym wypadku, przy wyrażeniu poglądu, iż np. po dokonaniu pogłębionej oceny dowodów, względnie uzupełnieniu materiału dowodowego, jedynie rysuje się

możliwość skazania, wydanie wyroku kasatoryjnego nie jest dopuszczalne (zob. uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2018 r., I KZP 10/18, OSNK 2018, nr 11, poz. 73). Natomiast w postępowaniu wywołanym wniesieniem skargi na wyrok sądu odwoławczego, odwołujący się do uregulowania zawartego w art. 454 § 1 k.p.k., nie jest zadaniem Sądu Najwyższego dokonanie oceny, czy zebrany w sprawie materiał dowodowy jest kompletny, jak też czy sąd *ad quem* prawidłowo go ocenił, zasadnie uznał, że zachowanie oskarżonego wyczerpuje znamiona czynu zabronionego i w konsekwencji uwzględnił wniesioną na niekorzyść oskarżonego apelację. Byłoby to bowiem równoznaczne z nadaniem skardze charakteru nieznanej ustawie „superapelacji” i przejęciem przez Sąd Najwyższy, który w istocie miałby ponownie oceniać zarzut apelacyjny, roli sądu odwoławczego (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 24 stycznia 2019 r., II KS 11/18; z dnia 8 sierpnia 2019 r., II KS 12/19; z dnia 26 listopada 2021 r., V KS 29/21; z dnia 14 lipca 2022 r., III KS 44/22; z dnia 23 sierpnia 2022 r., IV KS 19/22 oraz dnia 27 kwietnia 2023 r., IV KS 13/23).

Przenosząc powyższe uwagi na grunt niniejszej sprawy należy wskazać, że Sąd Okręgowy właśnie z powodu konieczności respektowania ujętego w art. 454 § 1 k.p.k. zakazu skazania przez sąd odwoławczy oskarżonej, która została uniewinniona w pierwszej instancji doszedł do przekonania, że ocena dokonana przez Sąd Rejonowy, była powierzchowna i nie uwzględniała dodatkowych, istotnych z punktu widzenia odpowiedzialności karnej M. C. faktów. Zaznaczył Sąd II instancji, że podnoszona przez Sąd meriti kwestia, iż wyeliminowanie pomocnictwa w popełnieniu przestępstwa zarzuconego oskarżonej jest niekorzystna dla niej, bowiem niejako pozbawia się jej możliwości skorzystania z instytucji nadzwyczajnego złagodzenia kary, jest argumentem nietrafionym. Nadzwyczajne złagodzenie kary jest tu zależne od uznania sądu. Sąd może stosować nadzwyczajne złagodzenie kary, jeżeli zajdą przesłanki wskazane w art. 60 k.k. Sąd Rejonowy, jak wynika z uzasadnienia zaskarżonego wyroku, w istocie podzielił argumentację Sądu Okręgowego wyrażoną w uzasadnieniu wyroku w sprawie IV Ka 219/23, jednak błędne rozważania dotyczące zakresu ponownego rozpoznania sprawy w Sądzie I instancji oddaliły z pola widzenia istotę zarzuconych M. C. czynów z punktu widzenia znamion występkę określonego w art. 297 § 1 k.k.

oraz istoty pomocnictwa w rozumieniu art. 18 § 3 k.k. Sąd Okręgowy precyzyjnie i trafnie wykazał, że istnieją braki dowodowe i to w takim zakresie, że zachodzi konieczność ponowienia procesu w instancji *a quo*.

Podzielić należało rozważania Sądu *ad quem* co do spełnienia podstaw do wydania wyroku o charakterze kasatoryjnym. Słusznie wskazano na konieczność powtórzenia w całości przewodu sądowego przed Sądem I instancji i w pełni zasadnie odniesiono się do treści art. 454 § 1 k.p.k (uzasadnienie SO - s. 4 - 7).

Postępowanie skargowe ma charakter postępowania nadzwyczajnego (Rozdział 55a Kodeksu postępowania karnego), a regulacje w tym zakresie nie podlegają interpretacji rozszerzającej (*exceptiones non sunt extendendae*). Nie tylko więc nie jest możliwe uchylenie wyroku kasatoryjnego z przyczyn innych, niż wymienione w art. 539a § 3 k.p.k., ale naruszenie przez sąd odwoławczy dyspozycji art. 437 k.p.k. lub dopuszczenie się uchybienia z art. 439 § 1 k.p.k. musi mieć - w realiach procesowych danej sprawy - charakter oczywisty i jednoznaczny. Innymi słowy, skarga pozostaje skuteczna tylko wówczas, jeżeli objęty nią wyrok nie powinien być mieć charakteru kasatoryjnego i świadczą o tym jego pisemne motywy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2025 r., I KS 21/25). Takiej zaś sytuacji w rozpoznawanej sprawie nie stwierdzono.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy skargę oddalił, a nadto obciążył oskarżonego kosztami postępowania skargowego.

[J.J.]

[a.ł.]